

Jaarverslag 2024

Resultaten van HOVO in 2024

Met 641 aanmeldingen voor de 23 collegereeksen van het voorjaar en 730 aanmeldingen over 25 cursussen in het najaar heeft HOVO een succesvol jaar achter de rug. Het gemiddelde aantal deelnemers per cursus (28) is hiermee ook weer gelijk aan dat van voor Corona.

Het programma dit jaar was bijzonder actueel. Zo waren daar colleges over de Amerikaanse verkiezingen, over het koloniale verleden van Nederland en de rekenschap daarvan, over het conflict van Israël en Palestina en de rol van de islam daarin, over het fascisme tot 1945, over generatieve AI in diverse toepassingen, en over het Russisch en het Oekraïens. In het kader van exposities en feestelijke herdenkingen waren er colleges over de schilder Maarten van Heemskerck (met bezoek aan drie exposities in Haarlem en Alkmaar), de bronstijd met een bezoek aan het Rijksmuseum Van Oudheden, over Leidse literatuur in het kader van 450 jaar Leidens ontzet, en over zwarte gaten naar aanleiding van de expositie daarover in Rijksmuseum Boerhaave.

In de collegereeks De computer schrijft, liet docent Astrid Vandendaele het AI-programma Dall-e een afbeelding genereren van een onderwijssituatie bij HOVO. Dit was het resultaat.

De colleges over generatieve AI werden opgenomen en de docenten hebben toegezegd dat deze op een openbaar Youtube-kanaal mogen worden gepubliceerd. Niet alle colleges lenen zich daar even goed voor. Wanneer de interactie tussen docent en deelnemers in de zaal heel groot wordt is dit voor de kijker thuis niet goed meer te volgen. In de loop van het voorjaar gaan we een selectie publiceren.

Er waren veel collegereeksen waarin veel verschillende docenten aan het woord kwamen. Vooral in het najaar werd het voor het bureau HOVO een stevige klus al deze docenten bij te staan bij de start van hun colleges.

Evaluaties

De colleges in het voorjaar kregen van de deelnemers gemiddeld een 8,5. In het najaar is HOVO overgegaan op een nieuw evaluatieformulier waarin niet langer punten worden gegeven aan de docenten en collegereeksen, maar eenvoudig wordt gevraagd naar de tevredenheid van de deelnemer, en er meer ruimte is voor opmerkingen en toelichtingen. De deelnemers in het najaar schreven dat ze de zalen in het Gorlaeus wel een beetje krap vonden voor 40 personen. Maar over de hele linie was men bijzonder complimenteuz over de docenten en zeer tevreden met wat men geleerd had.

Wijzigingen in werkwijzen en voorzieningen

In 2024 heeft de Universiteit Leiden besloten een heel aantal werkwijzen om te gooien. Alle computers werden gemigreerd naar Windows 11. De gebruikelijke persoonlijke en functionele schijven werden ingeruild voor Onedrive en Sharepoint. Microsoft Teams werd het meest gebruikte platform voor online overleggen en chats. Veel van de documenten werden ook via dit platform bereikbaar. Zaalreservering werd gecentraliseerd en is tegenwoordig na te zien in Timetable. En er kwam een nieuw opmaakprogramma voor de nieuwsbrief met een applicatie voor de bulkverzending. Er werd aangekondigd dat er ook voor de financiële administratie een nieuw programma gaat komen, maar zover is het nog niet.

Door het centrale systeem van zaalreservering, afstoting van het Gravensteen als universitair gebouw in de zomer, en verbouw van gebouwen van de faculteit geesteswetenschappen zijn de colleges van het HOVO in het najaar voornamelijk ondergebracht in gebouwen in het Bioscience park. In september werd daar het nieuwe Gorlaeusgebouw opgeleverd. Het overgrote deel van de colleges vond daar plaats. De deelnemers moesten wennen aan de nieuwe minder romantische omgeving, maar het is heel bereikbaar met de auto en met bussen vanaf het station. De zalen en voorzieningen zijn er ook goed.

Lijst van collegereeksen die in 2024 voor HOVO werden gegeven

Filosofie en religie

- Gemeenschap en staat in de geschiedenis van de wijsbegeerte - prof. dr. Egbert Bos en prof. dr. Henri Krop
- Foucault: waarheid, geschiedenis en macht - Martine Berenpas MA
- Kants 'Kritiek van de zuivere rede' - drs. Arnold Ziegelaar
- Oerlicht van het zijn. Een diepgaande inleiding in *Sein und Zeit* van Martin Heidegger - drs. Arnold Ziegelaar
- De druk van de beleving. Over de transformatie van ervaring in beleving - dr. Gerard Visser
- Filosofie van de mensenrechten - Martine Berenpas MA

Geschiedenis van archeologie

- Beleg en ontzet van Leiden, 1574 - prof. dr. Judith Pollmann, dr. Raymond Fagel, dr. Jori Zijlmans
- Geschiedenis van Cyprus - dr. Patrick Gouw (zowel in de zaal als online)

- Mislukte vrede? In hoeverre veroorzaakten de vredesverdragen na de Eerste Wereldoorlog de Tweede? - prof. dr. Peer Vries (herhaling van najaar 2023)
- Romeinen en christenen in de eerste drie eeuwen - dr. Henk Singor
- Paestum, stad van Griekse godinnen - prof. dr. Ruurd Halbertsma e.a.
- Het koloniale verleden van Nederland: geschiedenis en rekenschap - prof. dr. Gert Oostindie
- Fascisme in Europa 1919-1945 - prof. dr. Peer Vries
- De bronstijd in Nederland - prof. dr. Luc Amkreutz e.a. (ism Rijksmuseum van Oudheden)

Mondiale vraagstukken en maatschappij

- De totalitaire verleiding- dr. Willem Melching
- Oorlog, vrede en volkenrecht - prof. dr. Nico Schrijver
- Noord- en Zuid-Korea vergeleken - prof. dr. Remco Breuker
- De computer schrijft. Generatieve AI in perspectief - verschillende docenten van de Universiteit Leiden
- Het Israël-Palestina conflict. Wat is de rol van islam daarin? - docenten van het NISIS (Netherlands Interuniversity School for Islamic Studies)
- Amerika kiest? - Bram Eenink MA
- Geopolitiek in economisch perspectief - dr. Piet Buitelaar

Kunst en cultuur

- Reis om de wereld: van Amerika tot Japan - dr. Kathleen Nieuwenhuisen (online)
- 'De' Medici (1434-1570) - dr. Kathleen Nieuwenhuisen (herhaald in het najaar)
- Hoogbouw in Nederland - Laura Plezier MA
- Van thee eten naar thee drinken - Renate Heru Utomo MA
- De kwestie Sjostakovitsj - dr. Henk Kern, drs. Kolja Meeuwse, dr. Bert Mooiman e.a.
- Pianosonates van Mozart - Marcel Worms
- Hoogbouw in Den Haag - Laura Plezier MA (stadswandeling)
- Maarten van Heemskerck, meester van de Nederlandse renaissance - verschillende docenten (ism Frans Hals museum en Teylers museum Haarlem en Stedelijk Museum Alkmaar)
- Impressionisme in de muziek - dr. Bert Mooiman e.a.
- The Grand Tour- dr. Kathleen Nieuwenhuisen

Jaap Goedegebure spreekt over Gerard Reve in het kader van de collegereeks over de autobiografie. In het gelooft zit Freek de Jonge. (foto: cursist van deze collegeserie)

Literatuur en taal

- Latijn voor gymnasiasten: Ovidius *Heroides* - dr. Michel Buijs
- De autobiografie: van Augustinus tot Ilja Pfeijffer - prof. dr. Jaap Goedegebuure
- Het Russisch en het Oekraïens - prof. dr. Egbert Fortuin
- 'Only connect': de romans van E.M. Forster - dr. Wim Tigges
- Leidse literatuurrr - dr. Bart Vieveen
- Herschrijven en terugschrijven. Schrijvers in dialoog met hun voorgangers - prof. dr. Liesbeth Korthals Altes

Psychologie en geneeskunde

- Neurodiversiteit en stoornissen. Onderzoek van de psyche - docenten van de Faculteit Sociale Wetenschappen en van het LUMC
- Medisch-ethische dilemma's. Veranderende opvattingen over gezondheid, ziekte en medische behandeling - prof. dr. Dick Engberts e.a.
- Psychiatrie op de schop - prof. dr. Frank Kortmann

Natuurwetenschappen en wiskunde

- De wonderlijke evolutie van korstmossen - drs. Arend Wakker (ism Hortus botanicus Leiden)
- Zwarte gaten - prof. dr. Jan Willem van Holten, dr. Sjoert van Velzen, prof. dr. Koenraad Schalm
- Oneindig in de wiskunde - dr. Klaas Pieter Hart
- Oorsprong van het leven - dr. Nico van Straalen
- Quantumfysica - prof. dr. Jan-Willem van Holten e.a.
- Ondergrond, grondstoffen en grondgebruik in Nederland - dr. Leo Minnigh
- Geuren in de Hortus botanicus - docenten van de Hortus botanicus Leiden

Medewerkers bureau HOVO in 2024

Drs. Yvonne Leunissen, Annette Lips, drs. Laetitia Smit (hoofd)

Leden van de commissie HOVO in 2024

Prof. dr. C. ten Cate, Prof. dr. A.L. van Gijn, Prof. dr. H.J. van den Herik, Prof. dr. J.-W. van Holten, Prof. dr. S. Osanto, prof. dr. G.A. Persoon, Prof. dr. I.M. Tiekens-van Ostade (voorzitter).